Kvs-säätiö • The Finnish Lifelong Learning Foundation
Bulevardi 21 (Albertinkatu 25), FI-00180 Helsinki • info@kvs.fi • kvs.fi

**ULKOMAILLA ASUVIEN SUOMALAISLASTEN JA -NUORTEN OPETUKSEN TURVAAMINEN VUONNA 2023**

## Kansanvalistusseura sr.:n (Kvs-säätiö) lausunto eduskunnan valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaostolle

**Asia:** HE 154/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2023
**Teema:** Etäkoulu Kulkurin ja Nomandskolanin toiminta ja rahoitus

*Kvs-säätiön ylläpitämän Kulkurin ja Nomadskolanin rahoitus perustuu valtion budjetin momentilta 29.10.51 myönnettävään harkinnanvaraiseen valtionavustukseen ja lukuvuosimaksuihin. Valtion 2023 talousarvioesityksessä toimintaan on esitetty 398 000 €. On ehdottoman tärkeää, että OKM:n esittämä 250 000 € lisäys hyväksytään eduskunnassa. Kiitämme sivistys- ja tiedejaoston jäseniä vahvasta tuesta Etäkoulu Kulkurille ja Nomadskolanille aiempina vuosina ja tämän vuoden talousarviovalmistelun aikana.*

*Talousarvioesitys antaa hyvän pohjan etäkoulu Kulkurin ja Nomadskolanin toiminnalle, mutta toiminnan nykytason säilyttämiseksi se ei riitä. Verkkokoulun oppilasmäärä ja toiminnan tarve on kasvanut joka vuosi ja viime lukuvuonna oppilasmäärä ylitti ensimmäistä kertaa 500 oppilaan rajan. Yleisen kustannustason ja palkkojen nousun sekä toiminnan kasvun takia esitämme, että eduskunta lisää Kulkurin ja Nomadskolanin toimintaan 100 000 €. Ilman lisäystä edessä oli Kulkurin toiminnan supistaminen – kasvavasta tarpeesta huolimatta.*

***Toiminnan turvaamiseksi vuonna 2023 esitämme, että eduskunta lisää em. momentille Etäkoulu Kulkurille ja Nomadskolanille 100 000 € (yht. 498 000 €).***

***Perustelut:***

### Oppilasmäärä ja tarve kasvaa

Ulkomailla asuu noin 400 000 suomalaista lasta ja nuorta. Heistä noin puolet on perusopetus-ikäisiä. Vuosittain ulkomaille muuttaa noin 2 000 suomalaista lasta. Kaikkien lähellä ei ole toimivaa Suomi-koulua. Ulkomailla asuvien perusopetusikäisten verkkokoulu Etäkoulu Kulkuri on saavutettavissa kaikkialla maailmassa. Lisäksi Kvs-säätiö vastaa ruotsinkielisten oppilaiden Nomadskolan-verkkokoulun toiminnasta ja kehittämisestä yhdessä Raaseporin kaupungin kanssa. Kvs-säätiö on myös Suomi-koulujen tuki ry:n perustajajäsen ja toimii sen hallituksessa.

Lukuvuonna 2021–22 Kulkurin ja Nomadskolanin oppilasmäärä ylitti 500 oppilaan rajan. Koko perusopetuksen oppimäärää opiskeli noin 50 oppilasta.

Ulkomaille muuttaa yhä monimuotoisempi joukko suomalaisia ja tukea oppimiseen tarvitaan yhä enemmän. Kulkurin kehittämä verkko-ohjauksen malli mahdollistaa tarvittaessa myös perusopetuksen koko oppimäärän suorittamisen ulkomailta käsin.

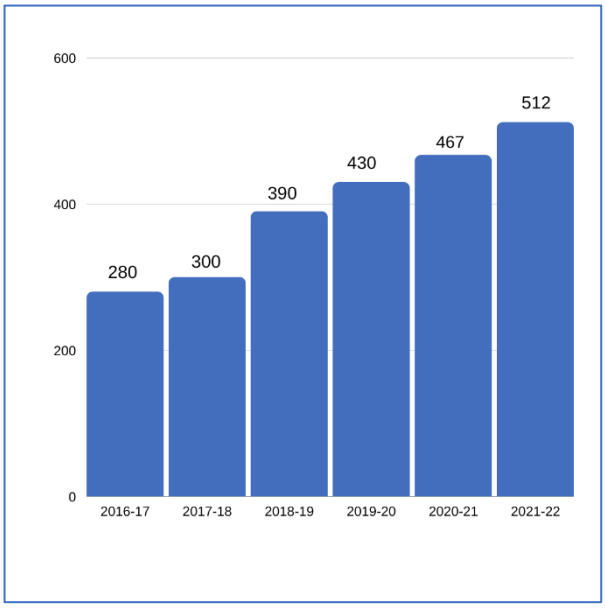


*Kuva 1. Verkkokoulun oppilasmäärän kehitys 2016–2022*

Siirtolaisuusinstituutin kesällä 2021 julkaisemassa laajassa kyselytutkimuksessa (Muuttuva ulkosuomalaisuus) **ulkosuomalaiset toivoivat lasten suomen kielen ylläpitoon ja kehittämiseen nimenomaan paikasta riippumattomia digitaalisia oppimisratkaisuja**. Kulkuri ja Nomadskolan ovat digitaalisia, kaikkialla saavutettavia palveluita.

**Kulkuri ja Nomadskolan pitävät yllä ulkomailla asuvien perheiden yhteyksiä suomalaiseen kouluun ja yhteiskuntaan**

Epävarmoina aikoina on tärkeää vahvistaa ulkomailla asuvien perheiden suhdetta Suomeen ja suomalaiseen kulttuuriin, omaan äidinkieleen (suomi/ruotsi) sekä yhteyksiä suomalaisen kouluun ja yhteiskuntaan. Vahvat siteet Suomeen tukevat perheiden paluuta kotimaahan. Syntyvyyden laskiessa ja väestön ikääntyessä nuoret ikäluokat eivät riitä täyttämään tulevaisuuden työvoiman tarvetta, jolloin myös paluumuuttajat ovat elintärkeitä Suomen koulutus- ja työperusteisen maahanmuuton edistämiselle.

Kulkuri ja Nomadskolan tukevat ulkomailla asuvien lasten suomalaisen kulttuuri-identiteetin kehitystä ja mahdollistavat sujuvan siirtymän takaisin suomalaiseen kouluun, kun perhe palaa kotimaahan. Ulkomailta palaavilla oppilailla on arvokasta monikulttuurista ja -kielistä erityisosaamista, josta koko yhteiskunta hyötyy, kun he jatkavat opintoja Suomessa ja siirtyvät työelämään.

Ulkosuomalaisten nuorten paluu Suomeen opiskelemaan edellyttää vahvaa äidinkielen taitoa, ja yliopistot ovat vuodesta 2019 vaatineet todistuksen suomen kielen taidosta myös ulkosuomalaisilta nuorilta. Kulkurin kautta saatu todistus suomen kielen ja kirjallisuuden perusopetuksen oppimäärän suorittamisesta on yliopistojen hyväksymä kielitaitotodistus.

Ulkomaille muuttavien ja siellä asuvien perheiden palvelut tukevat myös suomalaisen työvoiman liikkuvuutta ja elinkeinoelämän kansainvälistymistä.

**Etäopetus on koulutuksellista huoltovarmuutta**

Etäopetuksen kehittäminen on myös tärkeä osa kotimaista koulutuksen huoltovarmuutta. Kriisin kohdatessa etäopetus voi olla ainoa mahdollisuus turvata oppiminen. Kulkuri ja Nomadskolan kehittävät perusopetusikäisten etä- ja verkko-opetusta ainoina Suomessa.

**Kulkurin vahvuuksia ovat pitkä kokemus, laadukas verkko-opetus ja kyky reagoida muuttuviin tarpeisiin**

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi) toteutti Kulkurin toiminnan kehittävän arvioinnin lukuvuonna 2021–22. Kesällä 2022 valmistuneen arviointiraportin mukaan Etäkoulu Kulkurin vahvuuksia ovat ulkosuomalaisten oppijoiden koulutuksen pitkä kokemus ja etäopetuksen toimivat käytännöt.

Toisaalta uudet avaukset kansainvälisissä kriiseissä osoittavat kykyä reagoida toimintaympäristön muutoksiin nopeasti. Karvi toteaa, että Kulkurin verkko-opetuksen kokonaisuuksiin panostetaan ja ne muodostavat laadukkaan kokonaisuuden. Etäkoulu Kulkuri on kehittänyt verkko-opetuksen laatua, vaikka rahoituksen vakiintumattomuus hankaloittaa toiminnan pitkäjänteistä kehittämistä.

Kulkuri jakaa etäopetusosaamistaan ja -kokemustaan aktiivisesti muun muassa järjestämällä vuosittain Etäopetuksen päivän sekä kertomalla etäopetuksesta ja sen kehittämisestä kotimaisissa

ja kansainvälisissä verkostoissa ja tilaisuuksissa. Lukuvuonna 2021–22 julkaisimme verkko-opetuksen laatukäsikirjan ja päivitimme kaikki verkkokurssisisällöt digitaalisten materiaalien saavutettavuusstandardien mukaisiksi. Keväällä 2022 julkaisimme myös al-Holin vankileirin suomalaislasten opetukseen kehitetyn mobiilietäopetuksen toimintamalliraportit sekä suomeksi että englanniksi. Raportti on esitelty muun muassa Kansainvälisen punaisen ristin päämajalle. Parhaillaan selvitämme mahdollisuuksia pilotoida mallia Afganistanin tyttöjen etäopetuksessa.

Kulkurilla on OKKA-säätiön kestävän kehityksen sertifikaatti, ja se on maailman ensimmäinen Unesco-koulustatuksen saanut verkkokoulu.

**Tulevaisuuden tarve: Kulkurin juridinen asema perusopetuksen järjestäjänä on ratkaistava**

Kulkuri antaa perusopetusta vuosittain noin 50 ulkomailla asuvalle oppilaalle, jotka eivät käy muuta koulua. He opiskelevat perusopetuksen koko oppimäärää ja voivat saada päättötodistuksen erityisessä tutkinnossa. Yhteistyökoulumme Helsingin yliopiston Viikin normaalikoulu kirjoittaa päättötodistukset Kulkurin oppilaille.

Koska Kulkuri ei ole perusopetuslain mukainen oppilaitos (etäopetus), Kvs-säätiöllä ei ole perusopetuksen järjestämislupaa eikä Kulkurilla pääsyä valtakunnallisiin tietojärjestelmiin (Koski, Opintopolku, Valpas). Emme voi viedä oppilaiden suorituksia Koskeen, Kulkurin opinto-ohjaaja ei voi seurata oppilaiden yhteishakua tai peruskoulun päättäneiden, takaisin Suomeen muuttaneiden oppilaiden sijoittumista peruskoulun jälkeisiin opintoihin. MPASSid-kertakirjautumisjärjestelmään pääsevät ja Opetushallituksen ja opetusministeriön kehittämisrahoituksia voivat saada vain lain tarkoittamat koulutuksen järjestäjät.

Tulisi ratkaista, miten Kvs-säätiö saa Etäkoulu Kulkurin toiminnan järjestäjänä samat oikeudet kuin muut perusopetuksen järjestäjät.

**Verkko-opetuksen rahoitus ja kestävä rahoituspohja**

Digitaalisina palveluina Kulkuri ja Nomadskolan ovat paitsi saavutettavia, myös kustannustehokkaita. Kulkurin yksikköhinta oppilasta kohti on noin 1 300 €. Viime vuoden valtionavustus oppilasta kohti oli 780 €.

Kulkurin ja Nomadskolanin kurssi- ja oppimateriaalimaksuja tullaan nostamaan yleisen hintatason ja palkkojen nousua vastaavasti vuonna 2023.

Eduskunnalta haettavan 100 000 euron vajetta ei siten voi enää siirtää perheiden maksettavaksi, jotta kaikki halukkaat perheet voivat tarjota lapsilleen mahdollisuuden suomenkieliseen tai oman äidinkielen opiskeluun. Eduskunnan lisäys tarvitaan, jotta toiminnan jatkaminen nykyisessä laajuudessa on mahdollista.

**ENNAKOITU RAHOITUS 2023, €**

| | |
|---|---|
| **Valtionavustus** | **498 000 (398 000 + eduskunnan lisäys 100 000)** |
| Kurssimaksutulot | 254 000 |
| YHTEENSÄ | 752 000 |

**SUURIMMAT KULUERÄT 2023, €**

| | |
|---|---|
| Henkilöstökulut | **610 000** |

| | |
|---|---|
| | (verkko-opettajat, opinto-ohjaaja, pedagoginen suunnittelija, teknologia-asiantuntija, koulusihteeri ja koulunjohtaja) |
| Tuotantokulut | **120 000**<br>(oppimateriaali-, verkko-opetuksen it- ja toimitilakulut) |
| Hallintokulut | **22 000**<br>(taloushallinto, tilintarkastus, vakuutukset, jäsenmaksut) |

**Kansanvalistusseuran esitys**

*Kansanvalistusseura esittää, että Etäkoulu Kulkurin ja Nomadskolanin toimintaan valtion budjetissa esitettyä valtionavustus (398 000 €) nostetaan 100 000 €, jolloin toiminnan jatkuvuus on turvattu.*

**Lisätietoja:**

Toimitusjohtaja *Lauri Tuomi*, Kansanvalistusseura sr., lauri.tuomi@kvs.fi, puh. 050 476 9977
Koulunjohtaja *Tuija Tammelander*, Etäkoulu Kulkuri, tuija.tammelander@kvs.fi, puh. 050 383 3969